

15/12

Vetenskap eller förkunnelse

HISTORIA OCH RELIGION (Diakonistyrelsen, 3:50) innehåller en rad uppsatser av framstående vetenskapsmän — professorerna E. Heckscher, B. Brückner och H. S. Nyberg, docenterna G. Landberg och Hildebrand, varjämte fru Anna Söderblom samlat en del uttalanden i ämnet av ärkebiskop Söderblom. Trots ämnets storhet och författarnas kapacitet har resultatet varit av ganska ringa intresse. Några av uppsatserna — särskilt Heckschers och Boë-

thius' — behandlar icke det angivna ämnet, utan historieforskning i största allmänhet; vad här sägs om metod och perspektiv är klokt och riktigt, men i huvudsak så allmänt och ostridigt att läsaren känner sig rätt likgiltig. Med hänsyn till det ämne som skriften påstås skola behandla är docent Hildebrands utomordentligt välskrivna uppsats den mest givande. Hildebrand betonar med skärpa att den religiösa åskådningen inte får påverka vetenskapsmannen; det bör vara självklart "att en aldrig så kristet inriktad historiker inte kan åta sig att ur historiens förvirrade spel få fram det gudsbevis som man förgäves sökt i andra vetenskaper, inte heller att på något sätt klarlägga Guds handlingssätt i historien". Uppsatsen avslutas emellertid med en personlig trosbekännelse, som i och för sig är tilltalande, men uppenbarligen inte har betydelse för det problem som skall avhandlas. En liknande uppdelning i vetenskap och förkunnelse möter hos docent Landberg, som i en uppsats gör tänkvärda reflexioner kring Harald Hjärnes historieuppfattning, i en annan söker precisera några punkter i sin egen tro — enligt anmälares mening med ringa framgång, dvs. utan att någon klarhet vinnes om författarens mening. Utdragen ur Nathan Söderbloms skrifter går ut på att prestera Gudsbevis ur historien och strider sålunda helt mot den kritiska och försiktiga tankegång som framträder i flertalet uppsatser.

Skriftens svagheter tycks vara betingade av att man samtidigt velat vinna ett vetenskapligt och ett apologetiskt syfte. På den ena sidan får vetenskapsmannen (med eller

utan religion), på den andra den naivt troende vad han önskar. Att dessa skilda åsikter framlägges utan att konfronteras i debatt ger det bestående intrycket av halvhet och oklarhet.

H. T—n